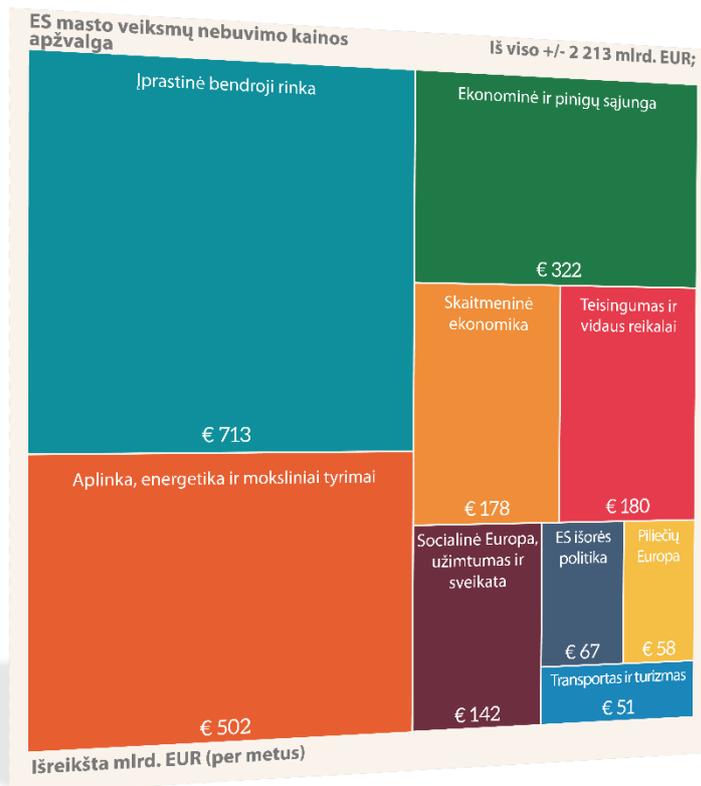

Europos Parlamentas

Du trilijonai eurų Europos dividendų

ES veikslių nebuvo kainos įvertinimas, 2019–2024 m.

ANALITINIO TYRIMO SANTRAUKA

EPRS | Europos Parlamento tyrimų tarnyba

Europos pridėtinės vertės skyrius
PE 631.745 - 2019 m. balandžio mėn.

LT

Du trilijonai eurų Europos dividendų.

ES masto veikslių nebuvo kainos nustatymas,

2019-24

ANALITINIO TYRIMO SANTRAUKA

Šis dokumentas yra analitinio tyrimo santrauka, kurioje apibendrinami per ilgalaikį projektą atlikti darbai siekiant nustatyti ir išnagrinėti dėl ES veikslių nebuvo įvairių sričių politikoje patiriamus nuostolius. Ši koncepcija, kurią Europos Parlamentas pirmą kartą panaudojo praėjusio amžiaus devintajame dešimtmetyje, taikoma siekiant kiekybiškai įvertinti, kokia būtų galima nauda šiandieninės Europos ekonomikai įgyvendinant Parlamento pastaruoju metu palaikomas politines iniciatyvas, pradedant nuo platesnės ir gilesnės bendrosios skaitmeninės rinkos, baigiant geriau koordinuojama valstybių narių ir Europos Sąjungos gynybos ir vystymosi politika ar glaudesniu bendradarbiavimu siekiant kovoti su pelno mokesčių vengimu. Nauda visų pirma matuojama papildomu BVP arba racialesniu viešųjų išteklių naudojimu.

Remiantis naujausia analize galima teigti, kad Europos (28 ES valstybių narių) ekonomika gali gauti daugiau kaip 2 200 mlrd. eurų pajamų, jei Sąjungos institucijos tam tikrose srityse patvirtintų Parlamento remiamas politikos priemonės ir tos priemonės būtų visiškai įgyvendintos per dešimties metų laikotarpį (2019–2029 m.). Tai faktiškai būtų du trilijonai eurų dividendų – ši suma sudarytų apie 14 proc. viso ES BVP (2017 m. ES BVP siekė 15,3 trln. eurų). Šiuo analitiniu tyrimu siekiama prisidėti prie šiuo metu vykstančių diskusijų dėl ateinančio penkerių metų (2019–2024 m.) trukmės institucinio ciklo Europos Sąjungos politikos prioritetų.

REDAKTORIUS:

Anthony Teasdale

E. paštas: EPRS-EuropeanAddedValue@ep.europa.eu

DOKUMENTĄ PARENGĖ:

Micaela Del Monte, Tatjana Evas, Aleksandra Heflich, Niombo Lomba, Klaus Müller, Cecilia Navarra, Jerome Sulnier, Elodie Thirion ir Wouter Van Ballegooij (Europos pridėtinės vertės skyrius); taip pat Tania Latici ir Laura Puccio (Tyrimų paslaugų Parlamento nariams tarnyba).

Autoriai norėtų padėkoti Charalampos Avlakitotis ir Federico Brovelli, Europos pridėtinės vertės skyriaus stažuotojams, už jų pagalbą atliekant šį tyrimą.

Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinis direktoratas (EPRS),
Europos Parlamentas.

Padėjo:

EP inovacijų grupė,
Generalinio sekretoriaus kabinetas,
Europos Parlamentas.

KALBOS:

Originalas: EN

Rankraštis parengtas 2019 m. balandžio mėn.
Briuselis, © Europos Sąjunga, 2019 m.

ATSAKOMYBĖS RIBOJIMAS

Šis dokumentas yra parengtas ir skirtas Europos Parlamento nariams ir darbuotojams kaip informacinė ir pagalbinė darbo Parlamente medžiaga. Už šio dokumento turinį atsako tik jo autorius (-iai) ir jame išreikštos nuomonės neturėtų būti laikomos oficialia Europos Parlamento pozicija.

Leidžiama atgaminti ir versti nekomerciniais tikslais tik nurodžius šaltinį, iš anksto informavus apie tai Parlamentą ir jam nusiuntus kopiją.

PE 631.745

ISBN: 978-92-846-5017-0

ATSAKOMYBĖ 10.2861/244069

CAT QA-02-19-215-LT-N

Du trilijonai eurų Europos dividendų: **ES veiksmų nebuvimo kainos nustatymas, 2019–** **2024 m.**

Įvadas

Santrauka

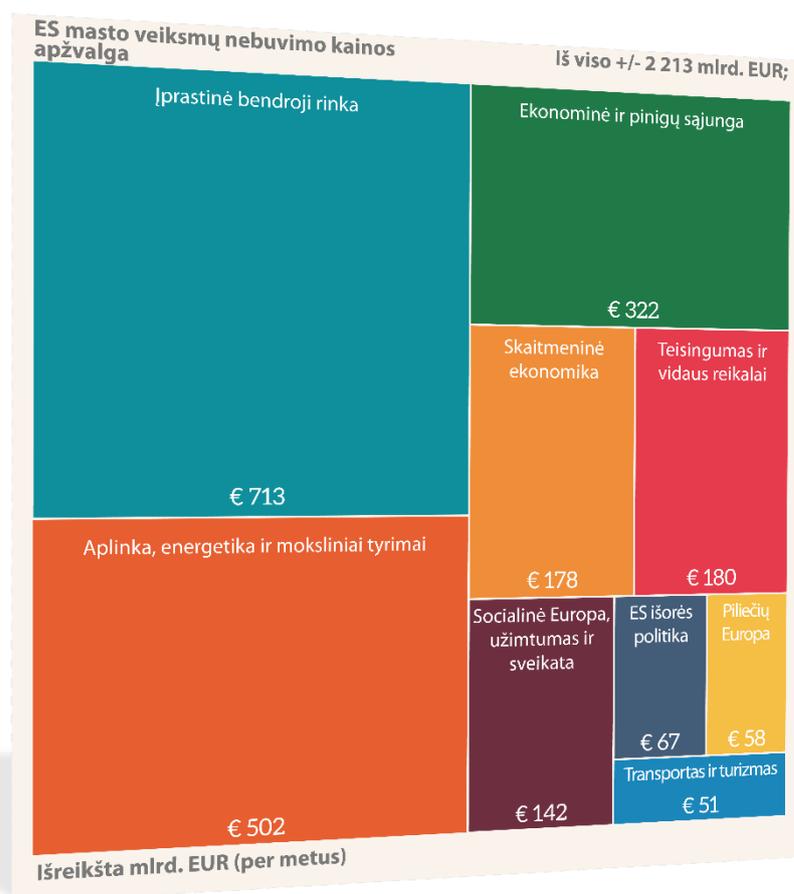
Bendri Europos Sąjungos veiksmai gali duoti didelės ekonominės naudos piliečiams. Pavyzdžiui, esama bendroji rinka, sukurta per kelis dešimtmečius, jau paskatino Europos (ES 28) ekonomiką išaugti daugiau kaip 5 proc.: ji vartotojams atvėrė didesnes pasirinkimo galimybes, o gamintojams sudarė sąlygas naudotis masto ekonomija, taigi išaugo prekyba, investicijos ir užimtumas. Daugelyje politikos sričių, nuo transporto iki mokslinių tyrimų, nuo skaitmeninės ekonomikos iki teisingumo ir vidaus reikalų, esami bendri veiksmai galėtų apimti daugiau arba būtų galima imtis naujų veiksmų, kurie duotų teigiamą ekonominį rezultatą.

Nuo 2012 m. Europos Parlamento Europos pridėtinės vertės skyrius deda pastangas įvertinti galimą ekonominę naudą, kurią duotų Parlamento remiamos politikos iniciatyvos, galinčios laikui bėgant pagerinti Europos ekonominės veiklos rezultatus. Tokią naudą (dar vadinamą Europos pridėtine verte) iš esmės sudaro arba papildomas pagamintas BVP, arba racionalesnis turimų viešųjų išteklių paskirstymas, kurį lemia geresnis viešųjų išlaidų koordinavimas nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Remiantis naujausia analize galima teigti, kad Europos ekonomika (28 ES valstybių narių) gali gauti daugiau kaip **2 200 mlrd. eurų**, jei Parlamento tam tikrose srityse propaguojama įvairių sričių politika būtų patvirtinta, o po to ji būtų visiškai įgyvendinta per dešimties metų laikotarpį (2019–2029 m.). Tai faktiškai būtų du trilijonai eurų dividendų – ši suma sudarytų apie **14 proc. viso ES BVP** (2017 m. ES BVP siekė 15,3 trln. eurų).

Dešimt pagrindinių politikos sričių, kuriose sustiprinus bendrus veiksmus būtų galima paskatinti Europos ekonomiką iki 2 213 mlrd. EUR, išvardytos toliau ir pateiktos lentelėje kitame puslapyje: „ES masto veiksmų nebuvimo kaina“:

- Įprastinė bendroji rinka (713 milijardų eurų)
- Skaitmeninė ekonomika (178 milijardai eurų)
- Ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) (332 milijardai eurų)
- Aplinka, energetika ir moksliniai tyrimai (502 milijardai eurų)
- Transportas ir turizmas (51 milijardas eurų)
- Socialinė Europa, užimtumas ir sveikata (142 milijardai eurų)
- Piliečių Europa (58 milijardai eurų)
- Teisingumas ir vidaus reikalai. Migracija ir sienos (55 milijardai eurų)
- Teisingumas ir vidaus reikalai. Saugumas ir pagrindinės teisės (125 milijardai eurų)
- ES išorės politika (67 milijardai eurų)

Šios dešimt politikos sričių gali būti suskaidytos į **penkiasdešimt konkrečių politikos skyrių**, kurie sudaro šios analizės pagrindą. Jie apibendrinta forma pavadinimu „Naujausia analizė“ pateikiami toliau. Tolesniame skirsnyje skaitytojams pateikiama trumpa galimos ekonominės naudos kiekviename iš šių 50 skyrių santrauka. Po to daugiau kaip 200 puslapių dokumente pateikiama daug išsamesnė šių 50 politikos skyrių analizė ir nuorodos į susijusius mokslinius tyrimus, kuriuos atliko Europos Parlamento tyrimų tarnyba (EPRS) arba išorės organizacijos. Galiausiai pateikiama diagrama, kurioje parodomi galimų Europos pridėtinės vertės sumų kiekvienoje politikos srityje pokyčiai, remiantis ankstesnėse šio dokumento versijose nuo 2014 m. pateiktais duomenimis.

Bendra informacija

Sąvoką „ES masto veiksmų nebuvimas“ Europos Parlamentas pirmą kartą panaudojo ir plėtojo 9-ojo dešimtmečio pradžioje pranešime, kurį Specialusis Europos ekonomikos gaivinimo komitetas pavedė parengti dviem žymiems ekonomistams Micheliui Albert'ui ir James'ui Ball'ui. 1983 m. rugpjūčio mėn. paskelbtoje M. Albert'o ir J. Ball'o ataskaitoje *Towards European Economic Recovery in the 1980s* („Europos ekonomikos atsigavimas 1980-ajame dešimtmetyje“) teigiama, kad tikros bendrosios rinkos nebuvimas ir kitos kliūtys Bendrijos vidaus prekybai sudarė sisteminių kliūčių Europos ekonomikai, kuri veikė nepakankamai gerai (palyginti su jos potencialu), ir tai būtų galima išreikšti maždaug vienos savaitės darbu per metus kiekvienam darbuotojui (tai sąnaudos, siekiančios du procentus BVP).

Šios sąnaudos dėl ES masto veiksmų nebuvimo tapo svarbiu išsamios teisėkūros programos pagrindu siekiant užbaigti bendrąją rinką per pirmuosius aštuonerius J. Delors vadovaujamos Komisijos, darbą pradėjusios 1985 m. sausio mėn., veiklos metus. Išlaidos, kurių būtų buvę galima išvengti sėkmingai užbaigus bendrąją rinką, buvo išsamiau įvertintos 1988 m. balandžio mėn. pateiktame istorinės svarbos P. Cecchini pranešime. Pranešime „ES masto veiksmų nebuvimo kaina bendrojoje rinkoje“ (angl. *The cost of non-Europe in the single market*) teigiama, kad nauda Europos ekonomika galėtų siekti 4,5 proc. (galbūt net 6,5 proc.) BPV. Vėliau atliktoje daugiau kaip 3 500 ES lygmeniu devintojo dešimtmečio viduryje priimtų pavienių priemonių, skirtų bendrajai rinkai kurti, analizėje nurodoma, kad bendras BVP padidėjo daugiau kaip 5 proc. (arba 1 500 EUR per metus vienam gyventojui). Priklausomai nuo skaičiavimo metodikos BVP padidėjimas įvertintas nuo 1,7 iki 8,5 proc.

Sąvoka „ES masto veiksmų nebuvimo kaina“ gali būti vartojama daug platesniame nei bendrosios rinkos kontekste, nors šioje konkrečioje politikos srityje ją įvertinti tikriausiai yra paprasčiau nei kitose srityse. Svarbiausias aspektas yra tai, kad bendrų veiksmų Europos Sąjungos lygmeniu nebuvimas gali reikšti, jog tam tikrame sektoriuje sumažės visos ekonominės veiklos efektyvumas ir (arba) kad kitu atveju prieinamos bendros viešosios gėrybės nebus pasiekiamos. ES masto veiksmų nebuvimo kainos sąvoka glaudžiai susijusi su „Europos pridėtinės vertės“ sąvoka, nes pastarąja stengiamasi nusakyti politikos priemonių, taikomų Europos Sąjungos lygmeniu konkrečioje srityje, bendrą ekonominę naudą (o pirmąją nusakomos bendrosios ekonominės sąnaudos tuo atveju, jei minėtosios priemonės netaikomos).

Iki šiol vykdytas vertinimo procesas

Galimas didinamasis poveikis stiprinant dabartinę Europos Sąjungos veiklą arba imantis naujos veiklos šiandien išlieka stiprus. Nuo 2012 m. Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) Europos pridėtinės vertės skyrius vertina galimą ekonominę naudą, kurią duoda Parlamento remiamos politikos iniciatyvos, galinčios ilgainiui pagerinti Europos ekonominės veiklos rezultatus. Tokią naudą iš esmės sudaro arba papildomas pagamintas BVP, arba racionalesnis turimų viešųjų išteklių paskirstymas geriau koordinuojant viešąsias išlaidas nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Šis požiūris grindžiamas ne prielaida, kad viešosios išlaidos didės (nebent tai galėtų turėti didelį dauginamąjį poveikį), o veikia siekiant nustatyti veiksmus, kuriuos įgyvendinant būtų galima arba padidinti ilgalaikį ekonomikos augimo potencialą be papildomų išlaidų, pavyzdžiui, kuriant platesnę ir gilesnę bendrąją skaitmeninę rinką, siekiant papildyti įprastinę bendrąją rinką, arba užtikrinti geresnį esamų viešųjų išteklių panaudojimą, pavyzdžiui, sistemingiau koordinuojant nacionalinę ir Europos gynybos arba vystymosi politiką. Tai „augimo be skolos“ koncepcija, pritaikyta prie ribotų viešųjų išteklių naudojimo realijų, prie kurių vyriausybės stengiasi prisitaikyti nuo pat 2008 m. finansų ir ekonomikos krizės.

Nuolatiniai reguliariai atnaujinami ekonominės naudos, kurią būtų galima gauti įgyvendinus tokias Europos Parlamento įvairiais laikotarpiais paremtas iniciatyvas, vertinimai jau buvo pateikti keturiuose leidinio „ES masto veiksmų nebuvimo kainos nustatymas“ (angl. *„Mapping the Cost of Non-Europe“*), 2014–19 m. numeriuose, kuriuos Europos pridėtinės vertės skyrius paskelbė nuo 2014 m. kovo mėn. iki 2017 m. gruodžio mėn. Ši analizė parengta remiantis EP vidaus mokslinių tyrimų, mokslinių tyrimų, kuriuos Europos Parlamento užsakymu atliko išorės ekspertai, ir kitų viešųjų institucijų, ekspertų grupių ir akademinės bendruomenės paskelbtų išorės tyrimų rezultatais.

2014 m. pavasarį atliktas pradinis vertinimas apėmė 24 politikos sritis ir parodė galimą ekonominę naudą – **apie 800 mlrd. EUR per metus** – arba apie šešis procentus ES BVP, jei visos iniciatyvos būtų visapusiškai įgyvendintos per daugiausia dešimties metų laikotarpį. Tai reikštų nuolatinę BVP didėjimo tendenciją, o didžiausia nauda būtų gaunama bendrojoje skaitmeninėje rinkoje (260 mlrd. EUR) ir įprastinėje bendrojoje rinkoje (235 mlrd. EUR). Kai kuriose kitose srityse būtų galima tikėtis iki 60 mlrd. EUR padidėjimo.

Kai 2017 m. pabaigoje buvo leidžiamas ketvirtasis „*ES masto veiksmų nebuvimo kainos nustatymo (2014–19 m.)*“ numeris, išsamesnė ir atnaujinta 34 politikos sričių analizė parodė, kad bendra nauda Europos ekonomikai galėtų siekti **1 750 mlrd. EUR** (1,75 trilijono eurų) arba apie 12 proc. ES BVP. Didžiausios naudos būtų galima pasiekti: įgyvendinus tolesnes priemones, skirtas įprastinei bendrajai rinkai užbaigti (615 mlrd. eurų), plėtojant bendrąją skaitmeninę rinką (415 mlrd. eurų), perėjus prie labiau integruotų energijos rinkų ir didesnio energijos vartojimo efektyvumo (250 mlrd. eurų), kovojant su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu (169 mlrd. eurų) ir vykdant tolesnį darbą siekiant sukurti ekonominę ir pinigų sąjungą (129 mlrd. eurų).

Naujausia galimos ekonominės naudos analizė: 2,2 trilijono EUR

Nuo 2018 m. sausio mėn. *ES veiksmų nebuvimo kainos nustatymas* buvo išplėstas ir apima 50 politikos sričių, įskaitant įvairius teisingumo ir vidaus reikalų aspektus, taip pat naujas sritis, pavyzdžiui, duomenų apsaugą ir kibernetinį saugumą. Kai įmanoma, buvo atliktas pradinis bet kokios naudos, kuri šiose srityse galbūt jau buvo gauta, vertinimas, pavyzdžiui, dėl įprastinės ir skaitmeninės bendrosios rinkos aspektų, įgyvendinus tam tikrų sričių politiką, kurią (visiškai arba iš dalies) pasiūlė Europos Komisija, kuriai pritarė Europos Parlamentas ir kurią po to įgyvendino Taryba ir Parlamentas, dabartinio penkerių metų ES politinio ciklo metu (2014–2019 m.).

Šiame tyrime pateikta naujausia veikla yra susijusi su kito penkerių metų ES politikos formavimo ciklo galimybėmis. Ji prasideda naujo Europos Parlamento, kuris 2019 m. liepos mėn. rinksis į pirmąjį posėdį, rinkimais. Remiantis šia analize galima teigti, kad Europos (28 ES valstybių narių) ekonomika per dešimties metų laikotarpį (2019–2029 m.) galėtų gauti daugiau kaip **2 200 mlrd. EUR** (2,2 trilijono eurų) pajamų, jei Sąjungos institucijos šiame dokumente nurodytose 50 sričių patvirtintų Parlamento remiamas politikos priemones ir tos priemonės būtų visiškai įgyvendintos. Tai faktiškai būtų du trilijonai eurų „dividendų“ dėl bendrų ES veiksmų – ši suma sudarytų apie 14 proc. viso ES BVP (2017 m. ES BVP siekė 15,3 trln. eurų). Ilgalais galimas postūmis ES ekonomikai, jei jis būtų pasiektas, būtų labai reikšmingas: tam tikrais metais jis galėtų būti tokios pačios apimties, kaip visa kiekybinio skatinimo programa, kurią Europos Centrinis Bankas vykdė dešimtmetį po 2008 m. ekonomikos ir finansų krizės.

Penkiasdešimt politikos sričių

Šiame dokumente toliau išvardytos **penkiasdešimt politikos sričių**, sugrupuotos į platesnes politikos grupes, toliau nurodant naujausius metinės galimos naudos skaičiavimus milijardais eurų per ne ilgesnį kaip dešimties metų laikotarpį. Bendra apskaičiuota nauda siekia 2,213 trilijono eurų.

1) Įprastinė bendroji rinka (713 milijardų eurų)

- Bendrosios prekių rinkos sukūrimas (183 milijardai eurų)
- Bendrosios paslaugų rinkos sukūrimas (297 milijardai eurų)

- Vartotojų teisių užtikrinimas (58 milijardai eurų)
- Bendrojo vartojimo ar dalijimosi ekonomikos skatinimas (50 milijardų eurų)
- Pelno mokesčių vengimo problemos sprendimas (85 milijardai eurų)
- Sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje problemos sprendimas (40 milijardų eurų)

2) Skaitmeninė ekonomika (178 milijardai eurų)

- Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas (110 milijardų eurų)
- Interneto prieinamumo skatinimas (58 milijardai eurų)
- Kibernetinis saugumas (10 milijardų eurų)

3) Ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) (332 milijardai eurų)

- Geresnis biudžeto politikos koordinavimas (30 milijardų eurų)
- Bankų sąjungos kūrimo užbaigimas (75 milijardai eurų)
- Bendra indėlių garantijų sistema (5 milijardai eurų)
- Bendra nedarbo draudimo sistema (17 milijardų eurų)
- Labiau integruotų kapitalo rinkų kūrimas (137 milijardai eurų)
- Visos Europos pensijos produktas (58 milijardai eurų)

4) Aplinka, energetika ir moksliniai tyrimai (502 milijardai eurų)

- Klimato kaita (dar vertinama)
- Griežtesni vandens teisės aktai (25 milijardai eurų)
- Labiau integruota energijos rinka ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas (231 milijardas eurų)
- Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas (40 milijardų eurų)
- Robotika ir dirbtinis intelektas (206 milijardai eurų)

5) Transportas ir turizmas (51 milijardas eurų)

- Bendra Europos transporto erdvė (6 milijardai eurų)
- Turizmo politikos plėtra (6 milijardai eurų)
- Sustiprintos keleivių teisės (0,4 milijardo eurų)
- Odometro duomenų klastojimas motorinėse transporto priemonėse (9 milijardai eurų)
- Autonominių transporto priemonių atsakomybės taisyklės ir draudimas (30 milijardų eurų)

6) Socialinė Europa, užimtumas ir sveikata (142 milijardai eurų)

- Moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimas (43 milijardai eurų)
- Geresnis darbuotojų informavimas ir konsultavimas (12 milijardų eurų)
- Socialinės įmonės ir savidraudos draugijos (15 milijardų eurų)
- Nelygybės sveikatos srityje mažinimas (72 milijardai eurų)

7) Piliečių Europa (58 milijardai eurų)

- Laisvas ekonomiškai aktyvių ES piliečių judėjimas (53 milijardai eurų)
- Kūrybingumas ir kultūrų įvairovė (0,5 milijardo eurų)
- Tarpvalstybinė savanoriška veikla (0,06 milijardo eurų)
- Vaikų apsauga, šeimos ir nuosavybės ryšiai (0,6 milijardo eurų)
- Įmonių steigimas ir judumas (0,26 milijardo eurų)
- Teisinis bendradarbiavimas ir ginčų sprendimas civilinėse ir komercinėse bylose (4 milijardai eurų)
- ES administracinių procedūrų teisė (0,02 milijardo eurų)

8) Teisingumas ir vidaus reikalai. Migracija ir sienos (55 milijardai eurų)

- Teisėta migracija (22 milijardai eurų)
- Prieglobsčio politika (23 milijardai eurų)
- Sienų kontrolė ir vizų politika (10 milijardų eurų)
- Pilietybė ir gyvenamoji vieta pagal investavimo programas (dar vertinama)

9) Teisingumas ir vidaus reikalai. Saugumas ir pagrindinės teisės (125 milijardai eurų)

- Kova su smurtu prieš moteris (23 milijardai eurų)
- Vienodas požiūris ir nediskriminavimas (0,5 milijardo eurų)
- Kova su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir kibernetiniais nusikaltimais (82 milijardai eurų)
- Koordinuoti kovos su terorizmu veiksmai (16 milijardų eurų)
- Procesinės teisės ir sulaikymo sąlygos (0,2 milijardo eurų)
- Duomenų apsauga (3 milijardai eurų)

10) ES išorės politika (67 milijardai eurų)

- Mažiau dubliavimo, susijusio su saugumo ir gynybos politika (22 milijardai eurų)
- Geresnis koordinavimas įgyvendinant vystymosi politiką (9 milijardai eurų)
- Geresnė bendra ES piliečių konsulinė apsauga (0,9 milijardo eurų)
- Tarptautinės prekybos skatinimas (35 milijardai eurų)

Ekonominė analizė

Čia nagrinėjama galima įvairių ES politikos iniciatyvų ekonominė nauda gali būti įvertinta remiantis papildomai sukurtu BVP arba sutaupytais viešosiomis ar kitokiomis išlaidomis visoje ekonomikoje efektyviau paskirstant išteklius. Papildomo BVP pavyzdys būtų galimas didinamasis poveikis plečiant ir stiprinant bendrąją skaitmeninę rinką žemyno mastu arba baigiant kurti esamą prekių ir paslaugų bendrąją rinką. Geresnio viešųjų išlaidų veiksmingumo pavyzdys – sistemingesnis išlaidų koordinavimas gynybos politikos srityje, įskaitant bendrus viešuosius pirkimus, nes šiuo metu šioje

sirtyje gausu veiklos dubliavimosi ir netinkamo jos vykdymo atvejų. Sutaupyta galimų išlaidų pavyzdys būtų nauda, gaunama iš veiksmingų priemonių, kuriomis būtų užtikrinamas bankų sąjungos atsparumas siekiant išvengti būsimų bankų ar valstybės skolos krizių, arba iš glaudesnio bendradarbiavimo kovojant su mokesčių slėpimu ir vengimu.

Šiame dokumente pateikta analizė didžiąja dalimi pagrįsta išsamesniais darbais, kurių per pastaruosius metus EPRS Europos pridėtinės vertės skyrius ėmėsi atskirų Europos Parlamento komitetų užsakymu. Šis darbas dažnai įvardijamas kaip *Europos pridėtinės vertės vertinimai* (vykdomi sykiu su Parlamento pasiūlytomis teisėkūros iniciatyvomis) ir *ES masto veiksmų nebuvimo kainos ataskaitos* konkrečiuose politikos sektoriuose. Todėl tyrimų sričių pasirinkimas yra glaudžiai susijęs su konkrečių Parlamento komitetų darbu, prašymais arba išreikštomis politikos pozicijomis. Jame taip pat remiamasi kitais nepriklausomais tyrimais, atliktais išorės idėjų institutų ir akademinų įstaigų ir paremtų kitais Parlamento prašymais, kuriuos jis per šią ir ankstesnes kadencijas pateikė įvairiuose savo su teisėkūra susijusiuose pranešimuose ir savo iniciatyva teikiamuose pranešimuose.

Šiame išsamiaame *ES masto veiksmų nebuvimo kainos (2019–24 m.)* tyrime siekiama pateikti patikimą galimos pamatuojamos naudos ES ekonomikai, jei būtų įvykdytos įvairios nurodytos iniciatyvos, dydžio įvertį. Savaiame suprantama, niekas nesitiki tikslų vienu ekonominiu modeliu paremtų prognozių, veikia norima parodyti galimos padidėjusio veiksmingumo naudos, kurią būtų galima gauti bendromis pastangomis įgyvendinus veiksmus 50 politikos sričių, apimtį. Šis tyrimas grindžiamas darbu, remiantis skirtingais šaltiniais (visi jie nurodomi išnašose, dažnai sykiu su nuorodomis), jis taip pat, gavus naujų duomenų, nuolat atnaujinamas ir tikslinamas. Linkstama itin atsargiai vertinti galimą naudą. Kai atlikus tyrimą rezultatai išreiškiami potencialios naudos spektru, dažniausiai renkama žemiausia vertė, nepaisant to, kad vertinimas rodo daug didesnę potencialą ilguoju laikotarpiu dėl dinaminio poveikio, kurį sunku išreikšti skaičiais. Taip pat šie skaičiai galioja konkrečiai tais metais, kai tyrimas buvo atliekamas, jais nebūtinai atsižvelgiama į infliaciją, o dėl to kai kuriais atvejais potenciali nauda buvo nepakankamai įvertinta.

Europos Parlamento požiūris į ES masto veiksmų nebuvimo kainos nustatymo klausimą suderintas su lygiagrečiais ekonominiais tyrimais, kuriuos platesniu mastu vykdo akademinės ir ekspertų bendruomenės tiek konkrečių ES politikos sričių, tiek apskritai narystės ES teikiamos naudos aspektais. Pavyzdžiui, trijų ekonomistų (N. Campos, F. Coricelli ir L. Moretti) 2014 m. parengtame ir ypatingo visuomenės dėmesio susilaukusiame tyrime¹ buvo siekiama kiekybiškai įvertinti ekonominę naudą, kurią narystė ES suteikė 19-kai valstybių narių, įstojusių į Sąjungą plėtros etapais nuo 1973 iki 2004 m. Nors ekonominės naudos mastas ir pobūdis atskirų valstybių narių atveju gali skirtis ir kiekvienu atveju pirmiausia priklauso nuo įvairių veiksnių, ar tai būtų prekybos liberalizavimas ES viduje (2004 m. įstojusių dešimties valstybių narių atveju), bendroji rinka (Jungtinės Karalystės atveju), bendra valiuta (Airijos atveju), ar darbo našumas (Suomijos, Švedijos ir Austrijos atvejais), buvo padaryta bendra išvada, kad atsižvelgiant į narystę ir su ja susijusią ekonominę integraciją nacionalinės pajamos tose šalyse jau dabar vidutiniškai 12 procentų didesnės nei būtų buvę priešingu atveju. Minėtų autorių tyrime taip pat konstatuojama, kad ši nauda iš esmės nuolatinė ir turi tendenciją palaipsniui didėti.

Europos investicijų bankas (EIB) savo ruožtu sistemingai analizuoja savo skolinimosi ir skolinimo veiklos poveikį ES BVP, kuris, jo skaičiavimais, iki 2020 m. bus 2,3 proc. didesnis nei jis būtų buvęs

¹ Campos, F. Coricelli, L. Moretti „Ekonomikos augimas ir politinė integracija. Narystės Europos Sąjungoje teikiamos naudos vertinimas taikant sintetinį priešingos padėties metodą“, 2014 m. balandžio mėn. Tyrimų instituto „IZA“ diskusijų dokumentas Nr. 8162, 2014 m. gegužės mėn.

nevykstant tokiai veiklai (ESIF veikla sudaro 0,7 proc. tos 2,3 proc. dalies). Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras taip pat įvertino ES sanglaudos politikos poveikį 2007–15 m. laikotarpiu, ir nurodė, kad dėl jos bendras Sąjungos BVP padidėjo 0,7 proc., o mažiau išsivysčiusiuose Sąjungos regionuose poveikis vidutiniškai siekė apie 2,7 proc.

Anthony Teasdale

Generalinis direktorius.
Europos Parlamento tyrimų tarnyba (EPRS)

2019 m. balandžio mėn.

Galimos ekonominės naudos 50 ES politikos sričių santrauka

1) Įprastinė bendroji rinka (713 milijardų eurų)

- Bendrosios prekių rinkos sukūrimas (183 milijardai eurų)
- Bendrosios paslaugų rinkos sukūrimas (297 milijardai eurų)
- Vartotojų teisių užtikrinimas (58 milijardai eurų)
- Bendrojo vartojimo ekonomikos skatinimas (50 milijardų eurų)
- Pelno mokesčių vengimo problemos sprendimas (85 milijardai eurų)
- Sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje problemos sprendimas (40 milijardų eurų)

- **Bendrosios prekių rinkos sukūrimas.** Bendroji prekių rinka yra Europos bendrosios rinkos pagrindas, ir ji reikšmingai prisidėjo prie to, kad bendroji rinka gerokai padidino ES BVP. Naujausi vertinimai rodo, kad nuo 1985 m., kai buvo pradėta įgyvendinti bendrosios rinkos programa, ES BVP padidėjo maždaug 6–8 proc. Šiuo metu prekyba prekėmis sudaro maždaug ketvirtadalį ES BVP ir tris ketvirtadalius ES vidaus prekybos: EBPO skaičiavimais, ji yra maždaug 60 proc. didesnė nei būtų buvusi, jei nebūtų sukurta bendroji rinka ir muitų sąjunga. EP tyrimų rezultatai rodo, kad tolesni veiksmai šioje konkrečioje srityje, nesvarbu, ar būtų toliau taikomos suderintos produktų taisyklės, plačiau taikomas abipusio pripažinimo principas (jei tokių taisyklių nėra), geresnis esamų ES teisės aktų perkėlimas į nacionalinę teisę ir jų įgyvendinimas, ir (arba) greitesnės jų priverstinio vykdymo gynimo priemonės, ES ekonomika galėtų padidėti nuo 1,2 iki 1,7 proc. BVP arba **183–269 mlrd. EUR**. Kitų organizacijų atlikti tyrimai rodo, kad šis rodiklis galėtų siekti 0,2–4,7 proc. ES BVP. Tolesnės pažangos potencialą patvirtina tai, kad ES vidaus prekyba prekėmis, sudaranti apie 25 proc. BVP, vis dar yra daug mažesnė nei lyginamoji prekyba integruotoje žemyninėje rinkos dalyje, būtent Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur ji sudaro apie 40 proc. ekonomikos.
- **Bendrosios paslaugų rinkos sukūrimas.** Paslaugos sudaro tris ketvirtadalius ES BVP, o devynios iš dešimties naujų darbo vietų sukuriamos būtent paslaugų sektoriuje. Tačiau paslaugų dalis ES vidaus prekyboje vis dar sudaro tik apie 20 proc. – tai stebėtinai mažas skaičius. 2006 m. priėmus ES paslaugų direktyvą padaryta pažanga, nes buvo sukurta bendrosios rinkos, apimančios apie du trečdalius paslaugų teikimo veiklos Sąjungoje, sistema. Vis dėlto daugelyje sektorių vis dar galioja nacionaliniai teisės aktai, o reglamentuojamų profesijų atvirumo laipsnis labai skiriasi: tai riboja vartotojų pasirinkimo galimybes ir padeda išlaikyti aukštesnes kainas, nei jos būtų atviros konkurencijos sąlygomis. Europos Komisijos atlikta analizė rodo, kad du trečdaliai ilgalaikės naudos, kurią būtų galima gauti sukūrus bendrąją paslaugų rinką, kol kas negauta. EP atlikti tyrimai rodo, kad vis dar negauta potenciali nauda galėtų siekti **297 milijardus eurų** (arba beveik 2 proc. ES BVP). Lygiagrečiai atliktuose tyrimuose minimas skaičius nuo 0,6 iki 5,6 proc. ES BVP, priklausomai nuo to, kas įtraukiama į paslaugų apibrėžtį.
- **Vartotojų teisių užtikrinimas.** Europos piliečiams užtikrinamos tam tikros vartotojų apsaugos teisės, kurios ne visada yra aiškios arba įgyvendinamos praktiškai. Jei norime, kad bendroji rinka veiktų sąžiningai ir veiksmingai, vartotojai turi būti tikri, kad jų teisės yra atitinkamai saugomos prieš sudarant įmonės ir vartotojo sutartį, jos sudarymo momentu ir sudarius sutartį. Išplėtus ir geriau įgyvendinus galiojančius ES teisės aktus, pvz., Vartojimo kreditų direktyvą, įskaitant tam

tikros netinkamos praktikos panaikinimą, pavyzdžiui, asmenims, įsigyjantiems komercines garantijas, į kurias jie jau turi teisę, būtų užtikrintas didesnis tikrumas, sąžiningesnė konkurencija ir mažesnės atitikties bei ginčų sprendimo išlaidos. EP tyrimų rezultatai rodo, kad vien šios srities priemonių įgyvendinimas duotų naudos, vertinamos maždaug **58 mlrd. EUR** per metus, o neseniai paskelbtame Europos Komisijos tyrime teigiama, kad vartotojų nuostoliai šešiose rinkose (tiesioginiai arba laiko nuostoliai) yra 20–58 mlrd. EUR per metus.

- **Bendrojo vartojimo ekonomikos skatinimas.** Bendrojo vartojimo arba dalijimosi ekonomika sparčiai vystosi ir kelia iššūkių verslo modeliams keliuose ekonomikos srityse. Ji paremta bendrojo vartojimo platformomis, kuriomis sukuriama atvira rinka laikinam prekių ir paslaugų naudojimui (jas dažnai siūlo privatūs asmenys). EP tyrime nurodoma, kad ilgalaikė galima ekonominė nauda taikant geresnę ES lygmens mokesčių ir reguliavimo politiką šiame sektoriuje siektų **50 mlrd. EUR** per metus, jei ji, pvz., būtų paremta aiškesniu ir darnesniu konkurencijos politikos taikymu, mokesčių teise, darbo rinkos reguliavimu ir darbo sąlygomis.
- **Pelno mokesčių vengimo problemos sprendimas.** „Panamos dokumentų“ ir „Lux Leaks“ neseniai atskleista informacija parodė, kad ES ir jos valstybės narės turi teikti didesnę prioritetą kovai su mokesčių slėpimu, mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu, plėtoti glaudesnę bendradarbiavimą ir didinti skaidrumą šiose srityse, visų pirma užtikrinant, kad įmonių mokesčiai būtų mokami ten, kur sukuriama vertė. Mokestinių pajamų praradimas ES dėl pelno perkėlimo, agresyvaus pelno mokesčių planavimo ir neefektyvaus reguliavimo gali siekti nuo 223 mlrd. EUR iki 293 mlrd. EUR, arba vidutiniškai 258 mlrd. EUR per metus ir iškraipyti išteklių paskirstymą ekonomikoje. Atsižvelgiant į jau taikomas priemones, net jei vykdant tolesnes Parlamento remiamas iniciatyvas būtų galima išvengti tik trečdaliao galimų vidutinių nuostolių, nacionalinės mokesčių institucijos gautų **85 mlrd. EUR** papildomų pajamų per metus.
- **Kova su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčiu.** Viešųjų finansų negautos pajamos dėl pridėtinės vertės mokesčio (PVM) nemokėjimo ar nesurinkimo (vadinamoji PVM nepriemoka) ES siekia beveik 150 mlrd. EUR. Tarpvalstybinei prekybai PVM netaikomas, todėl atsiranda spraga, leidžianti nesąžiningiems veiklos vykdytojams rinkti PVM, o vėliau nepervesti pinigų mokesčių institucijoms. Vertinama, kad valstybės narės kiekvienais metais praranda apie 40–60 mlrd. EUR PVM pajamų dėl organizuotų nusikalstamų grupuočių vykdomos veiklos ir kad tos grupuotės atsakingos už 80 proc. dingusio prekiautojo sukčiavimo bendrijoje atvejų. Įgyvendinus EP remiamus Europos Komisijos pasiūlymus būtų galima 80 proc. (**arba 40 mlrd. EUR** per metus) sumažinti sukčiavimą, taip pat padaryti sklandesnius tarpvalstybinius sandorius ir sumažinti įmonių ir visuomenės patiriamas išlaidas.

2) **Skaitmeninė ekonomika** (178 milijardai eurų)

- Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas (110 milijardų eurų)
 - Interneto prieinamumo skatinimas (58 milijardai eurų)
 - Kibernetinis saugumas (10 milijardų eurų)
- **Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas.** Pateikiama įvairių ilgalaikės naudos, kuri būtų gauta sėkmingai užbaigus kurti bendrąją skaitmeninę rinką Europoje, vertinimų, bet visi tyrimai rodo, kad ta nauda būtų didžiulė. Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras ir Europos Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas taikydami įvairius modelius įvairiais laikotarpiais nustatė, kad potenciali nauda būtų 85–256 mlrd. EUR per metus (arba atitinkamai 0,6 ir 1,9 proc. ES BVP). Tačiau „McKinsey Global Institute“ nustatė, kad vertė siektų apie 375 mlrd. EUR per metus, o 2014 m. EP atlikus tyrimą pateiktas 415 mlrd. EUR per metus skaičius. Bendrosios skaitmeninės rinkos apibrėžtis ir taikymo sritis, taip pat šiuose tyrimuose taikyta metodika skyrėsi. Dažnai apimamos sritys yra e. prekyba, e. viešasis pirkimas, e. mokėjimai, e. sąskaitų faktūrų išrašymas, e. vyriausybė, debesijos kompiuterija ir elektroninės bei alternatyvios ginčų sprendimo sistemos. (Interneto prieinamumas į kai kuriuos tyrimus įtrauktas, į kai kuriuos – ne: žr. toliau). Vėliau Europos Komisija daugelyje šių sričių pateikė pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir kai kuriuos jau patvirtino ES teisės aktų leidėjai. Todėl šiame tyrime naudojama **110 milijardų eurų** suma, kuri turėtų būti pasiekta per ateinantį dešimtmetį, tačiau ji galėtų lengvai būti padidinta.
- **Prieigos prie interneto skatinimas.** Vertinimai rodo, kad potenciali ilgalaikė ES lygmens politikos, skirtos prieigos prie interneto skatinimui (visų pirma diegiant bevielį spartųjį plačiajuostį ryšį ir spartinant fiksuoto sparčiojo plačiajuosčio ryšio diegimą) nauda ES BVP siektų apie 0,8 proc. BVP, kai bus visiškai užbaigtas 30 metų įgyvendinimo etapas. Darant prielaidą, kad per ateinantį dešimtmetį teigiamas poveikis sudarys 0,4 proc. BVP, Europos ekonomikos augimas būtų apie **58 mlrd. EUR** per metus.
- **Kibernetinis saugumas.** Saugi kibernetinė aplinka yra svarbi užtikrinant laisvą ir saugų piliečių dalyvavimą daugelyje skaitmeninio amžiaus sričių: viešosios nuomonės apklausos rodo, kad apie 87 proc. europiečių mano, jog kibernetiniai nusikaltimai yra svarbus iššūkis, o (2016 m.) 80 proc. Europos įmonių patyrė bent vieną kibernetinio saugumo incidentą. Remiantis Europos Komisijos atliktais skaičiavimais, esamos teisinės ir politinės sistemos kibernetinio saugumo srityje atnaujinimas ES institucijų remiamu būdu Europos ekonomikai galėtų duoti naudos, kuri vertinama ne mažiau kaip **10 mlrd. EUR**.

3) Ekonominė ir pinigų sąjunga (332 milijardai eurų)

- Geresnis biudžeto politikos koordinavimas (30 milijardų eurų)
 - Bankų sąjungos kūrimo užbaigimas (75 milijardai eurų)
 - Bendra indėlių garantijų sistema (5 milijardai eurų)
 - Bendra nedarbo draudimo sistema (17 milijardų eurų)
 - Labiau integruotos kapitalo rinkos (137 milijardai eurų)
 - Visos Europos pensijos produktas (58 milijardai eurų)
- **Geresnis biudžeto politikos koordinavimas.** Veiksmingai nekoordinuojant nacionalinės fiskalinės politikos, rimtos krizės atveju ekonominėje ir pinigų sąjungoje (EPS) dalyvaujančios valstybės narės ir visa Europos Sąjungos ekonomika apskritai gali patirti reikšmingą neigiamą šalutinį poveikį. Geresnis fiskalinis koordinavimas didina valstybių narių tvarumą ir atsparumą, jų tarpusavio pasitikėjimą ir solidarumą ir turėtų daryti anticiklinį poveikį, nes tai suteikia didesnę veiksmų laisvę šalims, patyrusioms didelių ekonomikos nuostolių bet kokio nuosmukio atveju. EP tyrimų rezultatai rodo, kad našumo padidėjimas dėl veiksmingesnio fiskalinės politikos koordinavimo Europos Sąjungoje galėtų duoti maždaug **30 mlrd. EUR** naudos per metus.
- **Bankų sąjungos sukūrimas.** ES bankų sąjungos tikslas – užtikrinti finansinį stabilumą Europoje, visų pirma ištrūkti iš užburto bankų ir valstybės skolinimosi išlaidų rato. Bankų sąjunga, skatindama bendrą priežiūros, prevencijos ir pertvarkymo sistemą, taip pat prisideda prie dabartinio Europos finansų rinkų susiskaidymo mažinimo. Paremti bendru taisyklių sąvadu, šiuo metu jau veikia du pagrindiniai veiksmingo bankų sąjungos kūrimo elementai – Bendras priežiūros mechanizmas (BPM) ir bendras pertvarkymo mechanizmas (BPeM). Atsižvelgiant į padarytą pažangą, Europos Parlamento tyrimai rodo, kad šioje srityje vis dar galima gauti apie **75 mlrd. EUR** (arba beveik 0,5 proc. ES BVP) naudos. Kiti tyrimai rodo, kad sukūrus bankų sąjungą būtų gauta grynoji makroekonominė nauda, kuri siektų 35–130 mlrd. EUR per metus.
- **Bendra indėlių garantijų sistema.** Nors jau veikia nacionalinės indėlių garantijų sistemos (IGS) ir užtikrinama apdraustųjų indėlių iki 100 000 EUR apsauga, jos nėra grindžiamos bendra Europos sistema. Bendra indėlių garantijų sistema Europos indėlių garantijų sistemos (EIGS) pavidalu suteiktų stipresnę ir vienodesnę draudimo apsaugą visoje euro zonoje ir sumažintų nacionalinių indėlių garantijų sistemų pažeidžiamumą didelių vietinių sukrėtimų atveju. EP tyrimų rezultatai rodo, kad vidutinės metinės išlaidos, patiriamos dėl to, kad nėra EIGS, jei turėsime omenyje galimybę sumažinti masinį indėlių perkėlimą iš ES bankų rimtos valstybės skolos ar finansų krizės atveju, sudaro apie **5 mlrd. EUR** per metus.
- **Labiau integruotos kapitalo rinkos.** ES palaipsniui kuria labiau integruotą kapitalo rinkų sąjungą, kurios tikslas – suteikti įmonėms, visų pirma pradedančiosioms įmonėms ir MVĮ, daugiau alternatyvių skolinimo galimybių. Tačiau apie 75 proc. įmonių išorinį finansavimą vis dar gauna iš bankų. Labiau integruota kapitalo rinka sudarytų palankesnes sąlygas patekti į vertybinių popierių rinkas, o investuotojai, investuojantys kitose ES šalyse, susidurtų su mažiau kliūčių. ES namų ūkiai taip pat galėtų veiksmingiau panaudoti savo santaupas ir turėtų daugiau galimybių investuoti. Taip ES galėtų pagerinti savo vidutinį galimą augimą, o kapitalas būtų lengviau nukreipiamas į našesnes ir novatoriškesnes investicijas. Glaudesnė kapitalo rinkų integracija ir plėtra taip pat veiksmingai papildytų bankų sąjungą, nes jos abi sudaro palankias sąlygas ekonominiam koregavimui ir prisideda prie ekonominio atsparumo didinimo. EP tyrimų duomenimis, galima labiau integruotų ir veiksmingiau reguliuojamų ES kapitalo rinkų nauda galėtų siekti **137 mlrd. EUR** per metus.
- **Bendra minimalaus nedarbo draudimo programa.** Sukūrus bendrą nedarbo draudimo programą euro zonai ji galėtų veikti kaip automatinė stabilizavimo priemonė ateityje didelio ekonomikos nuosmukio laikotarpiams. Jei tokia sistema būtų veikusi per 2008 m. ekonomikos ir

finansų krizę, EP tyrimai rodo, kad ji būtų padėjusi stabilizuoti namų ūkių pajamas vykdamas tinkamai nukreiptas paskatas ir sumažinti BVP nuostolius labiausiai nukentėjusiose euro zonos valstybėse narėse 71 mlrd. EUR per ketverius metus, t. y. apie **17 mlrd. EUR** bet kuriais metais.

- **Visos Europos asmeninės pensijos produktas.** Pensijų sistemos, ypač valstybinės pensijų sistemos, užtikrina, kad dauguma vyresnio amžiaus žmonių daugumoje ES šalių būtų apsaugoti nuo skurdo rizikos. Šiuo metu 65 metų sulaukęs asmuo vidutiniškai dar gyvena 20 metų. Dėl šios ir kitų priežasčių valstybės narės skatina privačių pensijų kaupimą kaip būdą sušvelninti senėjančios visuomenės našta socialinės apsaugos sistemoms ir papildyti valstybinių pensijų išmokas. Visos Europos asmeninės pensijos produktas (PEPP) galėtų būti patrauklus priedas, ypač jaunimui ir savarankiškai dirbantiems asmenims, ir ypač valstybėse narėse, kuriose profesinės ir (arba) privačios pensijų sistemos yra nepakankamai išplėtos. Iš apskaičiavimų matyti, kad įvedus PEPP ES asmeninės pensijų rinkos augimas nuo dabar iki 2030 m. galėtų sudaryti maždaug pusę numatomo padidėjimo (apie 700 mlrd. EUR arba vidutiniškai **58 mlrd. EUR** per metus).

4) **Aplinka, energetika ir moksliniai tyrimai** (502 milijardai eurų)

- Klimato kaita (dar vertinama)
 - Griežtesni vandens teisės aktai (25 milijardai eurų)
 - Labiau integruota energijos rinka ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas (231 milijardas eurų)
 - Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas (40 milijardų eurų)
 - Robotika ir dirbtinis intelektas (206 milijardai eurų)
- **Klimato kaita.** Manoma, kad vien Europoje dėl ekstremalių oro sąlygų ir kitų su klimatu susijusių pokyčių nuo 1980 m. visi ekonominiai nuostoliai, apie kuriuos pranešta, viršija 436 mlrd. eurų. Naujaisi, nors ir ne išsamūs, klimato kaitos sukeltų nuostolių tyrimų duomenys rodo, kad galima šiuo metu planuojamos klimato kaitos švelninimo politikos nauda ES ekonomikai sudarys apie **160 mlrd.** eurų per metus. Tai atitinka papildomus nuostolius, susijusius su vartotojų gerove, kurie būtų patiriami tuo atveju, jei iki amžiaus pabaigos pasaulinė temperatūra pakiltų daugiau kaip dviem laipsniais Celsijaus, o ES kovos su klimato kaita politikos tikslai, remiami Europos Parlamento ir kitų ES institucijų, būtų nepasiekti. Šis skaičius neįtrauktas į dabartinį *ES veiksmų nebuvimo kainos įvertinimą*, nes jis susijęs su nuostoliais, kurie atsirastų nepasiekus ES nustatytos politikos tikslų, ir jis vertinamas daug ilgesnį laikotarpį nei bet kuri kita nagrinėjama politika. Tačiau jis aktyviai vertinamas ir aiškiai parodo pridėtinę vertę, kurią Europos piliečiams suteiktų nuoseklūs ES lygmens veiksmai šioje politikos srityje.
 - **Griežtesni vandens teisės aktai.** Veiksmingas vandens naudojimas ir valdymas yra svarbi veiksmingos ir ekologiškai darnios ekonomikos dalis. Tačiau dėl nepakankamų investicijų į šį sektorių ir neišsamios reguliavimo tvarkos kyla pavojų piliečiams ir nuolatinių problemų vandens infrastruktūros, vandens švaros ir potvynių rizikos valdymo srityse. EP tyrimai rodo, kad tiksliniai ES veiksmai keturiose konkrečiose srityse, siekiant padėti atkurti potvynių užliejamas vietoves, sumažinti farmacijos produktų likučių kiekį miesto nuotekose, skatinti naudoti efektyvesnę nuotekų įrangą ir gerinti vandens matavimus, Europos ekonomikai galėtų duoti papildomos apie **25 mlrd. eurų** naudos per metus.
 - **Labiau integruota energijos rinka ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas.** Nors pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, vis dar reikia nemažai nuveikti, kad būtų sukurta visiškai integruota ES energijos rinka, nes koordinavimo stoka ir reguliavimo kliūtys ir toliau riboja konkurenciją. Todėl daugeliui vartotojų vis dar nedaug galimybių rinktis tiekėją ir jie negali naudotis mažesnėmis energijos kainomis. Namų ūkiai ir įmonės taip pat turėtų galėti

visapusiškai dalyvauti energetikos pertvarkoje – valdyti savo vartojimą ir naudotis diegiamomis išmaniosiomis paklausos valdymo technologijomis ir skaidria informacija. Investicijos į didesnę energijos vartojimo efektyvumą padidintų ES BVP ir kartu padėtų mažinti Europos sąskaitas už energiją, gerintų tiekimo saugumą ir padėtų tausoti aplinką. Remiantis EP ir kitais moksliniais tyrimais, galima pagrįstai manyti, kad labiau integruota energijos rinka galėtų padidinti potencialų BVP iki 29 mlrd. eurų per metus, o visiškai įgyvendinus ES efektyvaus energijos vartojimo priemones BVP būtų galima papildomai padidinti maždaug 202 mlrd. eurų per metus. Taigi, labiau integruota rinka, kurioje energijos vartojimo efektyvumas būtų didesnis, galėtų duoti iki **231 mlrd.** eurų naudos per metus.

- **Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas.** Sėkmingi moksliniai tyrimai ir inovacijos yra ekonomikos klestėjimo ir darnaus vystymosi pagrindas. Nors ES investicijos sudaro penktadalį pasaulio investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, Sąjungos konkurentės ir pagrindinės prekybos partnerės investuoja santykinai daugiau: 2015 m. Kinijos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos mastas aplenkė ES 28 – šiai veiklai skirta daugiau kaip 2 proc. BVP, o Jungtinės Amerikos Valstijos ir Japonija į šią veiklą atitinkamai investavo šiek tiek mažiau ir šiek tiek daugiau kaip 3 proc. BVP. 2018 m. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl išsamiau parengtos ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos. Remiantis turimais duomenimis ir taikant įvairius makroekonominis modelius, siūloma programa galėtų padidinti galimą papildomą naudą iki **40 mlrd.** eurų per metus.
- **Robotika ir dirbtinis intelektas.** Robotikos ir dirbtinio intelekto sektoriaus augimas ES turi didžiulį ekonominį potencialą. Tinkamai reglamentuojamos, šios technologijos gali turėti teigiamą poveikį pavieniams asmenims ir visai visuomenei – pagerinti gyvenimo kokybę, sveikatą ir aplinką ir suteikti piliečiams naujų verslo galimybių, kurios gali lemti ekonomikos augimą. Manoma, kad iki 2030 m. robotikos ir dirbtinio intelekto plėtros ekonominė nauda visame pasaulyje galėtų pasiekti 2–12 trilijonų eurų. Tinkama ES politika, kuria būtų skatinamos ir reguliuojamos šios naujos technologijos, galėtų duoti Europos ekonomikai papildomos **206 mlrd.** eurų naudos per metus.

5) Transportas ir turizmas (51 milijardas eurų)

- Bendra Europos transporto erdvė (6 milijardai eurų)
 - Turizmo politikos plėtra (6 milijardai eurų)
 - Didesnės keleivių teisės (0,4 milijardo eurų)
 - Odometro duomenų klastojimas motorinėse transporto priemonėse (9 milijardai eurų)
 - Autonominių transporto priemonių atsakomybės taisyklės ir draudimas (30 milijardų eurų)
- **Bendra Europos transporto erdvė.** Nors per pastaruosius 20 metų padaryta didelė pažanga kuriant bendrąją transporto rinką, šis sektorius vis dar kenčia nuo daugelio kliūčių, dėl kurių patiriama didelių papildomų išlaidų, kurie daro poveikį aplinkai, saugai, žmonių sveikatai ir ekonomikos konkurencingumui. EP mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad pašalinus tai, kas neefektyvu, transporto sektoriuje būtų galima gauti bent **5,7 mlrd.** eurų papildomos naudos Europos ekonomikai per metus. Tai padarius, pagerėtų piliečių judumas, padidėtų aplinkosauginis tvarumas, būtų užtikrintas geresnis susisiekimas ES viduje ir didesnis tarptautinis konkurencingumas.
 - **Turizmo politikos plėtra.** Nors ES yra pagrindinė turizmo kryptis pasaulyje – ją aplanko 40 proc. visų tarptautinių turistų – ES turizmo sektorius ir toliau susiduria su daug iššūkių ir jo veiklai trukdo skirtingi rinkos trūkumai. EP mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad daugiau naudos galima

gauti išsprendus problemas sektoriuose, kuriuose esama daugiausia galimybių užtikrinti papildomą naudą tolesniais ES veiksmais, pavyzdžiui, skatinant MVĮ plėtrą maisto produktų sektoriuje, kartu užtikrinant kokybišką būstą – tai galėtų duoti nuo **5,7 iki 6,8 mlrd.** eurų papildomos naudos per metus.

- **Sustiprintos keleivių teisės.** Oro, kelių (autobusų), geležinkelių ir vandens (jūrų ir vidaus vandenių) transportu keliaujantys ES keleiviai yra apsaugoti specialiais teisės aktais, kurie iš esmės yra vieninteliai tokie pasaulyje. Vis dėlto, tiek teisiškai, tiek praktiškai reikia spręsti svarbias problemas, susijusias su šių teisių paisymu ir įgyvendinimu. Tai, be kita ko, apsaugos, susijusios su viena ar kita transporto rūšimi, lygio skirtumai, keleivių teisių netaikymo atvejai ir menkas informuotumas apie tokias teises. EP mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad nuostoliai piliečiams ir įmonėms dėl to, kad nėra konsoliduotos keleivių teisių ES sistemos, siekia mažiausiai **355 mln.** eurų per metus.
- **Odometro duomenų klastojimas motorinėse transporto priemonėse.** Iki 50 proc. naudotų automobilių, kuriais prekiaujama tarp ES valstybių narių, odometrų duomenys neteisėtai suklastoti (odometras – prietaisas, kuriuo matuojamas atstumas, kurį nuvažiavo tokia transporto priemonė), siekiant padidinti transporto priemonės rinkos vertę. Importuotų automobilių odometrų duomenys klastojami gerokai dažniau, o jų kilometražas taip pat klastojamas didesniu mastu nei nacionalinėse rinkose parduodamų automobilių. EP mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad bendri ekonominiai nuostoliai dėl naudotų automobilių, kuriais prekiaujama tarpvalstybinio mastu ES, odometro duomenų klastojimo sudaro mažiausiai 1,3 mlrd. eurų per metus, o labiausiai tikėtino sukčiavimo scenarijaus atveju ekonominiai nuostoliai siekia **8,8 mlrd.** eurų.
- **Autonominių transporto priemonių atsakomybės taisyklės ir draudimas.** Kadangi vis labiau pereinama prie susietųjų ir autonominių transporto priemonių, jos turės didelį poveikį automobilių sektoriui ir gali duoti didelės socialinės ir ekonominės naudos. Iki 2050 m. autonominių transporto priemonių nauda Europos ekonomikai galėtų pasiekti 17 trln. eurų. Visuotinai manoma, kad autonominės transporto priemonės galėtų išgelbėti žmonių gyvybę, sumažinti finansines automobilių avarijų išlaidas, pagerinti judumą miestuose, sumažinti spūstis ir neigiamą poveikį aplinkai, užtikrinti įtraukesnes pagyvenusių žmonių ir specialiųjų poreikių turinčių asmenų judumo formas ir padidinti našumą. EP mokslinių tyrimų duomenimis, paspartinus autonominių transporto priemonių nuostatų priėmimo procesą penkeriais metais, paaiškinus atsakomybės taisykles Europos lygmeniu, ekonomika išaugtų **29,6 mlrd.** eurų per metus.

6) **Socialinė Europa, užimtumas ir sveikata** (142 milijardai eurų)

- Moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimas (43 milijardai eurų)
 - Geresnis darbuotojų informavimas ir konsultavimas (12 milijardų eurų)
 - Socialinės įmonės ir savidraudos draugijos (15 milijardų eurų)
 - Nelygybės sveikatos srityje mažinimas (72 milijardai eurų)
- **Moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimas.** Nepaisant pastaraisiais metais dedamų pastangų mažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą, ES ekonomikoje moterų valandinis darbo užmokestis neatskaičius mokesčių vis dar yra 16 proc. mažesnis už vyrų valandinį darbo užmokestį. Taip yra tiek dėl vadinamojo segregacijos efekto, tiek ir dėl diskriminacijos darbo užmokesčio srityje, tačiau apskritai uždarbio skirtumai taip pat apima užimtumo ir dirbtų valandų skirtumą – manoma, kad šioje srityje prarandama nuo 241 iki 379 mlrd. eurų per metus. Dar labiau sumažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą ne tik savaime pageidautina, bet tai taip pat turėtų teigiamą poveikį Europos ekonomikai, nes toks skirtumas mažina ekonominį efektyvumą, be kita ko, trukdo optimaliai paskirstyti darbo jėgą. Tai padidintų

produktyvumą ir pasitenkinimą darbu, sumažintų darbuotojų kaitą ir bylinėjimąsi. EP moksliniai tyrimai rodo, kad sumažinus vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą 1 proc., ekonomika išaugtų 0,14 proc. Tai reiškia, kad net jei ES veiksmai dėl darbo užmokesčio skaidrumo ir geresnės galimybės naudotis įvairiomis atostogomis ir susitarimais dėl lanksčių darbo sąlygų sumažintų darbo užmokesčio skirtumą vos 2 proc., ES BVP padidėtų 0,28 proc. arba **43 mlrd.** eurų per metus.

- **Gerėsnis darbuotojų informavimas ir konsultavimas.** Darbuotojams suteikiama teisė būti tinkamai informuojamiems pagal ES pagrindinių teisių chartiją, tačiau šis procesas taip pat gali turėti teigiamą poveikį ekonomikai, ypač darbuotojų atleidimo iš darbo atveju – kai buvo iš anksto pranešama, tai paskatino sėkmingą darbuotojų persiskirstymą, ypač kai kartu buvo teikiama pagalba ieškant darbo paieškos agentų ir rengiami mokymai. EP atlikti galimų dabartinės ES teisės aktų sistemos patobulinimų sąnaudų ir naudos tyrimai rodo, kad tai galėtų duoti maždaug **12 mlrd.** eurų papildomos naudos per metus, visų pirma sumažėtų atleidžiamų darbuotojų skaičius (apie 22 proc.), taip pat sumažėtų pramonės konfliktų atveju ir jų mastas, vadinamąjį išėjimo iš darbo rodiklį ir sveikatos priežiūros išlaidas, be to, padidėtų tikimybė, kad darbuotojai ras naują darbą.
- **Nelygybės sveikatos srityje mažinimas.** Sveikata ir (arba) galimybės susirgus gerai gyventi yra vienas iš svarbiausių dalykų kiekvienam žmogui. Nors ES turi tik papildomąją sveikatos politikos srities kompetenciją, prieiga prie tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų ir geresnis valstybių narių koordinavimas ir geriausios praktikos skatinimas gali būti labai naudingi. Remiantis Europos Komisijos ir kitomis didelės nelygybės sveikatos srityje sąnaudų analizėmis, kuriose nagrinėta nelygybė valstybių narių viduje ir tarp jų, dėl kurios silpnėja kelių socialinių grupių sveikata arba sveikata tam tikrose vietovėse, galima matyti, kad efektyvūs veiksmai šioje srityje galėtų duoti iki **72 mlrd.** eurų papildomos naudos Europos ekonomikai per metus. Sveikatos aspektas galėtų būti įtrauktas į kitas ES politikos sritis, pavyzdžiui, plačiau naudojant esamus struktūrinius fondus, kad būtų remiami projektai, kuriais gerinama sveikatos infrastruktūra, gerinami sveikatos srities moksliniai tyrimai ir mokymai, prisidedama prie sveikesnės gyvensenos ir skatinamas aktyvus senėjimas.
- **Socialinės įmonės ir savidraudos draugijos.** ES veikia 2 mln. socialinių įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 14 mln. žmonių. Jų teisinė forma įvairi – fondai, kooperatyvai, savidraudos draugijos, asociacijos ar bendrovės – ir šiuo metu nėra Europos teisinės sistemos, kuri padėtų joms visapusiškai pasinaudoti bendrosios rinkos teikiama nauda. Labiau koordinuotas ES požiūris sukurtų ekonominę ir socialinę pridėtinę vertę, įskaitant didesnę masto ekonomiją, kai suteikiamos galimybės patekti į didesnę rinką, mažesnes sandorių ir vykdymo užtikrinimo išlaidas, geresnes galimybes gauti finansavimą ir sudaryti viešojo pirkimo sutartis, taip pat galbūt didesnę matomumą ir vartotojų pasitikėjimą. Europos savitarpio fondų ar Europos fondų sąvokos, kaip ir ES sertifikavimo sistema, palengvintų tokių fondų veiklą. Sertifikavimo atveju Europos socialinės ekonomikos ženklas galėtų suteikti jiems galimybę išsiskirti iš kitų įmonių, nereikalaujant atskirai registruotis kiekvienoje valstybėje narėje ir leidžiant pasirinkti teisinę formą, kuria jie norėtų užsiimti savo veikla. EP moksliniai tyrimai rodo, kad net jei dėl tokių veiksmų sektorius išaugtų tik 2 proc., tai duotų apie **15 mlrd.** eurų naudos per metus.

7) **Piliečių Europa** (58 milijardai eurų)

- Laisvas ekonomiškai aktyvių ES piliečių judėjimas (53 milijardai eurų)
 - Kūrybingumas ir kultūrų įvairovė (0,5 milijardo eurų)
 - Tarpvalstybinė savanoriška veikla (0,06 milijardo eurų)
 - Vaikų apsauga, šeimos ir nuosavybės ryšiai (0,6 milijardo eurų)
 - Įmonių steigimas ir judumas (0,26 milijardo eurų)
 - Teisinis bendradarbiavimas ir ginčų sprendimas civilinėse ir komercinėse bylose (4 milijardai eurų)
 - ES administracinių procedūrų teisė (0,02 milijardo eurų)
- **Laisvas ekonomiškai aktyvių ES piliečių judėjimas.** Piliečiai turi teisę ieškoti darbo kitoje ES šalyje, gyventi toje šalyje ir patekti į jos darbo rinką. Jie turi mokėti mokesčius ir prisidėti prie socialinės apsaugos sistemos, tačiau turi tokias pat teises kaip ir tos šalies piliečiai. Apskaičiuota, kad 2017 m. dėl laisvo judėjimo į pagrindinių judėjimo kryptį šalis BVP išaugo 106 mlrd. eurų. Jei tendencijos išliks tokios, kaip dabar, kai dirbančių, darbingo amžiaus ES piliečių, gyvenančių kitoje valstybėje narėje, skaičius padidėjo nuo 2,5 iki 3,8 proc. per 2007–2017 m. dešimtmetį, dėl tolesnio laisvo judėjimo iki 2027 m. tokių asmenų skaičius pasieks 5,4 proc. arba apie 12 mln. žmonių. EP moksliniai tyrimai rodo, kad toks padidėjimas duotų maždaug **53 mlrd.** eurų naudos ES ekonomikai per metus palyginamosiomis kainomis. Ši suma būtų daug didesnė, jei būtų įskaičiuojami tarpvalstybiniai darbuotojai, komandiruoti darbuotojai, perlaidos ir poveikis valstybės pajamoms.
- **Kūrybingumas ir kultūrų įvairovė.** Kultūra yra vienas iš didžiausių Europos turtų. 80 proc. piliečių mano, kad Europos kultūrų įvairovė daro Europą išskirtine ir suteikia jai ypatingą vertę. Kultūros ir kūrybos sektoriai taip pat yra inovacijų varomoji jėga, sukuria daugiau kaip 500 mlrd. eurų BVP per metus ir įdarbina 7,5 proc. Europos darbo jėgos. Problemos, su kuriomis jie susiduria, yra skaitmeninimas, rinkų susiskaidymas, ribotas kūrinių platinimas ir kliūtys gauti paskolų ir kapitalo, ypač atsižvelgiant į tai, kad sunku įvertinti nematerialųjį turtą ir kad sektoriuje daugiausia paplitusios labai mažos įmonės. Moksliniai tyrimai rodo, kad įvedus naujas finansavimo priemones ir toliau plėtojant esamas priemones, kurios padėtų lengviau gauti kapitalo ir bendro finansavimo, įskaitant neformaliuosius investuotojus (vad. verslo angelus) ir sutelktinį finansavimą, finansavimo trūkumas šiame sektoriuje galėtų būti sumažintas ketvirtadaliu, o BVP galėtų papildomai išaugti iki **494 mln.** eurų per metus.
- **Tarpvalstybinė savanoriška veikla.** Savanoriška veikla (veikla, kurią asmuo vykdo nemokamai savo paties laisva valia, dažniausiai nevyriausybinėje organizacijoje ir nesiekiant pelno) teikia daug naudos tiek savanoriams, tiek tiems sektoriams ir vietos bendruomenėms, kuriems jie padeda. Tačiau tam tikra reguliavimo ir finansinė našta paprastai riboja galimybes užsiimti savanoriška veikla, ypač jaunesniems žmonėms. Tai, be kita ko, tarpvalstybinio teisinio pripažinimo stoka, pavyzdžiui, draudimas gauti socialinės apsaugos išmokas, ir tai, kad savanoriškos veiklos metu įgyti įgūdžiai nėra nuosekliai pripažįstami. EP mokslinių tyrimų duomenimis, nuostoliai dėl tokių kliūčių sudaro apie **65 mln.** eurų per metus, o Europos Komisija mano, kad, atsiradus didinamajam poveikiui, kuris būtų maždaug keturis kartus didesnis, 50 000 naujojo Europos solidarumo korpuso veiklos dalyvių per metus galėtų padidinti ekonomikos vertę 810 mln. eurų.
- **Vaikų apsauga, šeimos ir nuosavybės ryšiai.** Tarptautinių porų ir šeimų skaičius ES toliau didėja, nes daugiau asmenų naudojami laisvo judėjimo teise. EP moksliniai tyrimai rodo, kad dabartinės ES teisinės sistemos spragos ir neatitikimai, susiję su vaikų apsauga, šeimos ir nuosavybės ryšiais tarpvalstybiniais atvejais, sukelia apie **619 mln.** eurų metinių nuostolių. Šiuos nuostolius daugiausia sukelia besiskiriančios valstybių narių taikomos taisyklės, ES taisyklių

interpretavimo ir taikymo skirtumai ir abipusio specifinio teisinio statuso arba administracinio sprendimo pripažinimo stoka. Reikia imtis veiksnių dėl tarpvalstybinio įvaikinimo, atstovavimo neveiksnumo atveju, civilinio statuso ir nuosavybės teisių pripažinimo ir žalos, patirtos dėl eismo įvykių, atlyginimo.

- **Įmonių steigimas ir judumas.** Europos bendrovių teisė yra svarbus bendrosios rinkos kertinis akmuo. Ji palengvina įsisteigimo laisvę, mažina įmonių veiklos našta, didina jų konkurencingumą ir skatina skaidrumą. Eurostato duomenimis, 17 mln. ribotos atsakomybės bendrovių ES sukuria apie 4,9 trln. eurų metinę pridėtinę vertę. Tačiau įmonės, norinčios persikelti į kitą valstybę narę, vis dar susiduria su reikšmingomis kliūtimis, išlaidomis ir teisiniu netikrumu, o tai mažina rinkos integracijos lygį. EP moksliniai tyrimai rodo, kad patobulinus ES teisinę sistemą, susijusią su įmonių susijungimais, skaidymu, pertvarkymu ir atstovavimu, per metus būtų galima gauti **264 mln.** eurų papildomos naudos dėl padidėjusio efektyvumo.
- **Teisinis bendradarbiavimas ir ginčų sprendimas civilinėse ir komercinėse bylose.** Tarpvalstybinius sandorius sudarančių asmenų ir įmonių skaičius nuolat auga. Tačiau teisių užtikrinimas kitoje valstybėje narėje vis dar kelia sunkumų. Dėl civilinio proceso taisyklių skirtumų tarp valstybių narių kyla sunkumų ir proceso šalys patiria išlaidų, be to, gali atsirasti teismų tarpusavio nepasitikėjimas, kai reikia pripažinti arba vykdyti užsienio teismo sprendimą. EP moksliniai tyrimai rodo, kad teisėkūros veiksmai, kuriais nustatomi ES bendri minimalieji civilinio proceso standartai, galėtų sumažinti metines išlaidas piliečiams ir įmonėms nuo 258 iki 773 mln. eurų per metus. Be to, ES veiksmai, paspartinantys verslo ginčų sprendimo procesus, gali duoti papildomos Europos pridėtinės vertės, kuri galėtų siekti mažiausiai **3,7 mlrd.** eurų ir galbūt 5,7 mlrd. eurų per metus.
- **ES administracinių procedūrų teisė.** Kiekviena(-s) pilietis(-ė) turi teisiškai užtikrintą teisę į gerą administravimą, kai ji(-s) bendrauja su ES institucijomis, įstaigomis ir agentūromis. Dabartinė ES administracinė teisė yra labai fragmentiška, dėl jos kyla neaiškumų, sąnaudų ir gaištatis. EP moksliniai tyrimai rodo, kad aiškesnė ir nuoseklesnė sistema, kodifikuota ES administracinių procedūrų teisės akto forma, sumažintų operacijų išlaidas ir sutrumpintų laiką, kurį asmenims tenka laukti bendraujant su ES administracija – būtų sutaupyta bent **20 mln.** eurų.

8) Teisingumas ir vidaus reikalai. Migracija ir sienos (55 milijardai eurų)

- Teisėta migracija (22 milijardai eurų)
 - Prieglobsčio politika (22 milijardai eurų)
 - Sienų kontrolė ir vizų politika (10 milijardų eurų)
 - Pilietybė ir gyvenamoji vieta pagal investavimo programas (dar vertinama)
- **Teisėta migracija.** ES siekia sukurti visapusišką imigracijos politiką, pagal kurią teisėtai ES gyvenantys trečiųjų valstybių piliečiai būtų traktuojami sąžiningai ir nediskriminuojami. Tačiau tebėra spragų ir kliūčių dėl nepakankamos tarptautinių ir ES žmogaus teisių ir darbo standartų integracijos ir įgyvendinimo, taip pat dėl to, kad ES teisinėje sistemoje laikomasi sektoriaus požiūrio, kuris netaikomas visiems trečiųjų valstybių piliečiams. Tai prisideda prie to, kad trečiųjų valstybių piliečiai atsiduria skirtingoje padėtyje, lyginant jų užimtumo lygį, pernelyg aukštos kvalifikacijos, prastesnės kokybės darbo vietas, mažesnių pajamų ir prastesnių ilgalaikių integracijos rezultatų atvejus. EP mokslinių tyrimų duomenimis, tolesniais ES veiksmais teisėtoms migracijos srityje sukurta nauda ekonomikai per metus galėtų siekti **22 mlrd.** eurų. Dar daugiau papildomos naudos būtų galima gauti išsprendus fragmentuotos šios srities nacionalinės politikos problemas, kurios šiuo metu mažina visas ES galimybes pritraukti reikiamų darbuotojų ir mokslo darbuotojų.

- **Prieglobsčio politika.** Šiuo metu esama didelių struktūrinių trūkumų ir problemų, susijusių su bendros Europos prieglobsčio sistemos ir su ja susijusių priemonių koncepcija ir įgyvendinimu. Šie trūkumai rodo, kad reikia spręsti tokius klausimus, kaip geresnis tarptautinių ir ES normų ir vertybių paisymas, mažesnis neteisėtos migracijos į ES lygis ir su sienų apsauga ir stebėjimu susijusios išlaidos, didesnis prieglobsčio suteikimo proceso veiksmingumas ir efektyvumas, spartesnė socialinė ir ekonominė prieglobsčio prašytojų integracija, didesnis užimtumas ir mokestinės pajamos ir sustiprinta žmogaus teisių apsauga valstybėse, į kurias grįžtama. EP mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad patvirtinus šių sričių politikos variantus ekonominė nauda būtų bent **22,5 mlrd.** eurų per metus.
- **Sienų kontrolė ir vizų politika.** Netikėtai didelis prie ES išorės sienų 2015 m. ir 2016 m. atvykusių migrantų skaičius atskleidė struktūrinių ES išorės sienų valdymo politikos trūkumų, visų pirma susijusių su migrantų ir prieglobsčio prašytojų tikrinimu. Dėl šių trūkumų ir vidaus saugumo problemų kelios Šengeno valstybės laikinai atnaujino vidaus sienas. Dėl vidaus sienų uždarymo patirti ne tik ekonominiai nuostoliai (manoma, kad nuostoliai dėl Šengeno erdvės nebuvimo sudaro ne mažiau kaip 10 mlrd. eurų per metus) – ši padėtis neigiamai paveikė migrantus, priimančiąsias bendruomenes, jų gyventojus ir pasitikėjimą pačia ES. EP mokslinių tyrimų duomenimis, šiuo atveju esamos priemonės Europos ekonomikai kainuoja apie 27,5 mlrd. eurų per metus. Patvirtinus kai kuriuos ES politikos variantus, kuriais būtų siekiama pašalinti nustatytus trūkumus ir kliūtis, grynoji nauda būtų bent **10 mlrd.** eurų per metus (4 mlrd. eurų, susijusių su sienų kontrole ir 6 mlrd. eurų, susijusių su vizų politika).
- **Pilietybė ir gyvenamoji vieta pagal investavimo programas.** Kelios valstybės narės suteikia galimybę gauti pilietybę pagal investicijas arba užregistruoti gyvenamąją vietą vykdydamos investicijų programas, taip pat vadinamas auksiniais pasais ir auksinėmis vizomis, – jos suteikia galimybę užregistruoti gyvenamąją vietą ar įgyti pilietybę mainais už tam tikras investicijas atitinkamose šalyse. Kai kuriais atvejais buvo išreikštas susirūpinimas dėl korupcijos, pinigų plovimo ir (arba) mokesčių slėpimo ir vengimo galimybių, taip pat dėl tikimybės iškraipyti bendrąją rinką ir pakenkti Europos Sąjungos pilietybės vientisumui. Aktyviai nagrinėjamos įvairios ES iniciatyvos, kuriomis siekiama didinti tokių programų skaidrumą, atskaitomybę ir gerinti išsamų patikrinimą, taip pat šiuo metu vertinama galima tokių veiksmų ekonominė nauda ES ekonomikai.

9) **Teisingumas ir vidaus reikalai. Saugumas ir pagrindinės teisės**

(125 milijardai eurų)

- Kova su smurtu prieš moteris (23 milijardai eurų)
 - Vienodas požiūris ir nediskriminavimas (0,5 milijardo eurų)
 - Kova su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir kibernetiniais nusikaltimais (82 milijardai eurų)
 - Koordinuoti kovos su terorizmu veiksmai (0,2 milijardo eurų)
 - Procesinės teisės ir sulaikymo sąlygos (0,2 milijardo eurų)
 - Duomenų apsauga (3 milijardai eurų)
-
- **Kova su smurtu prieš moteris.** Maždaug ketvirtadalis ar trečdalis visų vyresnių nei 15 metų Europos moterų yra patyrusios fizinį ir (arba) seksualinį smurtą. ES lygmeniu nėra jokių teisiškai privalomų priemonių, skirtų konkrečiai moterims, nukentėjusioms nuo smurto. Todėl prevencija, apsauga ir pagalba visoje Sąjungoje skiriasi. ES yra pasirašiusi Europos Tarybos Stambulo konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo. Ši konvencija, kai bus ratifikuota, bus privaloma ir Sąjungai, ir jos valstybėms narėms. EP mokslinių tyrimų duomenimis, bendri socialiniai ir asmeniniai smurto prieš moteris sukelti nuostoliai siekia

apie 230 mlrd. eurų per metus, įskaitant maždaug 30 mlrd. eurų tiesioginius BVP nuostolius ir 34 mlrd. eurų dažnesnio baudžiamojo ir civilinio teisingumo sistemų naudojimo išlaidas. Jei politikos priemonėmis, kurias remia Parlamentas, smurtas būtų sumažintas 10 proc., nauda ekonomikai būtų apie **23 mlrd.** eurų per metus.

- **Vienodas požiūris ir nediskriminavimas.** Vienodo požiūrio ir nediskriminavimo sąvokos yra esminės, kalbant apie vertybes, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga. Tačiau ES kasmet vienas iš penkių žmonių patiria tam tikros formos diskriminaciją. Neskaitant diskriminacijos ir smurto prieš moteris (išnagrinėta pirmiau), plačiai paplitusi rasinė diskriminacija, neįgaliesiems sunku visapusiškai pasinaudoti savo teise į savarankišką gyvenimą, o lesbietės, gėjai, biseksualai ir transseksualai (LGBT) susiduria su naujomis diskriminacijos ir neapykantos nusikaltimų bangomis. Nepaisant galiojančių ES teisės aktų ir veiksmų, Sąjungoje vis dar esama didelių spragų ir kliūčių, susijusių su vienuodu požiūriu ir tinkama neapykantos nusikaltimų prevencija, patraukimu baudžiamajon atsakomybėn už juos ir žalos atlyginimu. EP moksliniai tyrimai rodo, kad tolesni ES lygmens veiksmai sprendžiant tam tikrus klausimus, visų pirma užtikrinus geresnį galiojančių teisės aktų įgyvendinimą, priėmus naujas apsaugos nuo diskriminacijos dėl religijos ir įsitikinimų, seksualinės orientacijos, negalios ir amžiaus priemones, taip pat pritaikius apsaugos nuo neapykantos nusikaltimų priemones ir LGBT asmenims, ekonominė nauda galėtų siekti iki **527 mln.** eurų per metus.
- **Kova su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir kibernetiniais nusikaltimais.** Organizuotas nusikalstamumas ir korupcija vienas kitą sustiprina. Organizuotos nusikalstamos grupuotės bando apeiti taisykles taip, kaip jiems naudinga, papirkdami pareigūnus. Korupcija kenkia teisinei valstybei, o silpnesnė teisinė valstybė suteikia daugiau galimybių organizuotiems nusikaltėliams. Plėtojantis modernioms technologijoms, organizuotos nusikalstamos grupuotės išplėtė savo veiklą ir ėmėsi kibernetinių nusikaltimų, pavyzdžiui, mokėjimų internete sukčiavimo ir turto prievartavimo naudojant kenkimo programinę įrangą. Tai, kad ES ir jos valstybės narės nepakankamai įgyvendina tarptautines ir ES normas, yra viena iš pagrindinių kliūčių, mažinančių ES ir jos valstybių narių pastangų efektyvumą. EP moksliniai tyrimai rodo, kad labiau koordinuotas metodas galėtų padėti Europos ekonomikai kasmet sutaupyti bent **82 mlrd.** eurų.
- **Koordinuoti kovos su terorizmu veiksmai** Terorizmas tebėra viena iš svarbiausių problemų, su kuriomis šiuo metu susiduria ES. ES kovoja su terorizmu remdama įvairias nacionalines priemones ir mainus, įskaitant radikalėjimo ir verbavimo prevencijos priemones, kovos su teroristų finansavimu priemones ir ginklų bei sprogmenų turėjimo ir įsigijimo reglamentavimą, taip pat priemones, kuriomis siekiama stiprinti saugumą prie Sąjungos išorės sienų. Tai apima aktyvų bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis. Nepaisant to, nuostoliai dėl teroristų veiklos ES sudaro maždaug **15,9 mlrd.** eurų per metus. Panaikinus tam tikras ES kovos su terorizmu politikos spragas ir kliūtis, galėtų būti užtikrinama geresnė teroristinės veiklos prevencija ir baudžiamasis persekiojimas.
- **Procesinės teisės ir sulaikymo sąlygos.** Nepaisant svarbių veiksmų ir bendradarbiavimo ES lygmeniu, asmenų, įtariamų padarius nusikaltimą arba atliekančių bausmę valstybėse narėse, teisės ir kalinimo sąlygos ir toliau neatitinka tarptautinių ir ES standartų. ES teisės aktai dėl įtariamųjų teisių apsiriboja bendrų minimaliųjų standartų nustatymu. Be to, tam tikros sritys, pavyzdžiui, kardomasis kalinimas, nėra visapusiškai reglamentuotos ir tai prisideda prie kalėjimų perpildymo kai kuriose ES valstybėse narėse. Ši padėtis daro poveikį atitinkamiems asmenims ir jų šeimoms, taip pat apskritai visuomenei. EP mokslinių tyrimų duomenimis, Europos ekonomika kasmet patiria 162 mln. eurų išlaidų dėl pernelyg dažno kardomojo kalinimo priemonių taikymo, o neproporcingas Europos arešto orderio naudojimas šias išlaidas padidina dar 43 mln. eurų – iš viso susidaro **205 mln.** eurų per metus.
- **Duomenų apsauga.** Duomenų apsauga yra pagrindinė teisė pagal ES pagrindinių teisių chartiją. Neseniai priimtu Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu, apimančiu viešąjį ir privatųjį sektorių, ir Duomenų apsaugos teisėsaugos srityje direktyva, kuria reglamentuojamas policijos

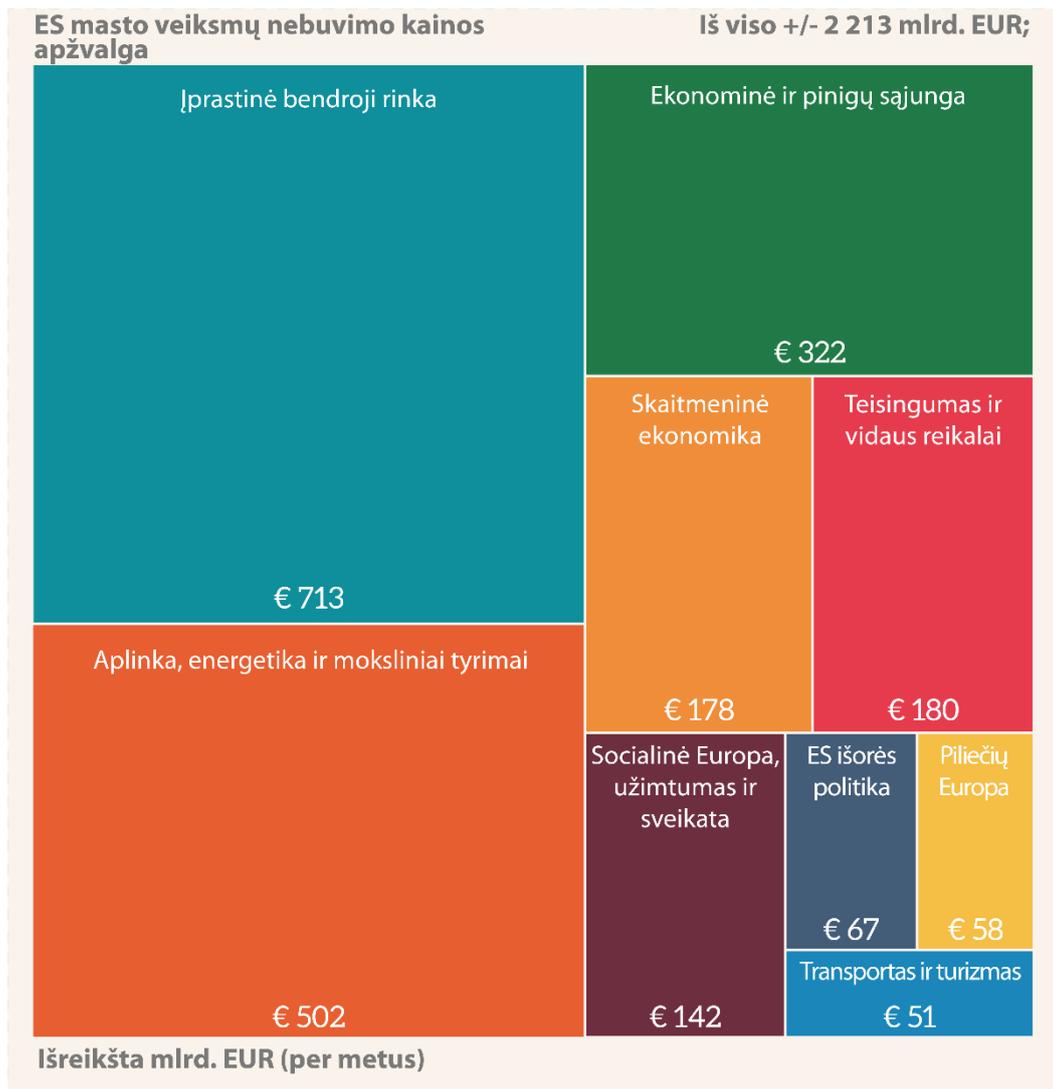
ir teisminis bendradarbiavimas, nuosekliai ir teigiamai atnaujinti piliečiams taikomi duomenų apsaugos standartai. Tačiau, atnaujinant šios srities teisės aktus, vis dar būtų galima geriau paaiškinti ir supaprastinti nuostatas dėl elektroninio privatumo elektroninių ryšių srityje. Neskaitant to, kad bus užtikrinta piliečių teisių apsauga, galima numatyti, kad Europos ekonomika per metus sutaupyti apie **3,25 mlrd.** eurų.

10) **ES išorės politika** (67 milijardai eurų)

- Mažiau dubliavimo, susijusio su saugumo ir gynybos politika (22 milijardai eurų)
 - Geresnis ES paramos teikėjų koordinavimas įgyvendinant vystymosi politiką (9 milijardai eurų)
 - Geresnė bendra ES piliečių konsulinė apsauga (0,9 milijardo eurų)
 - Tarptautinės prekybos skatinimas (35 milijardai eurų)
- **Mažiau dubliavimo, susijusio su saugumo ir gynybos politika.** Nors ES valstybės narės drauge užima antrą vietą pasaulyje pagal išlaidas gynybai ir jų gynybos biudžetą sudaro daugiau kaip 220 mlrd. eurų per metus (šis biudžetas vis augs), tradicinė ginkluotųjų pajėgų ir karinės įrangos pirkimų fragmentacija (kartais tai matyti iš įrangos nesąveikumo) lemia nereikalingą dubliavimąsi, o didesnis bendradarbiavimas gali padėti užtikrinti didesnę veiksmingumą, ypač jei būtų labiau standartizuota įranga ir užtikrinta užduočių specializacija. EP moksliniai tyrimai rodo, kad nepaisant pastaruoju metu padarytos didelės pažangos šioje srityje, kurioje vadovauja ES ir NATO, padidinus efektyvumą vis dar būtų galima sutaupyti ne mažiau kaip **22 mlrd.** eurų per metus – tokia nuomonė atitinka kitų įstaigų, pavyzdžiui, „Bertelsmann Foundation“, „McKinsey“ ir Italijos tarptautinių reikalų instituto, mokslinių tyrimų išvadas.
- **Geresnis ES paramos teikėjų koordinavimas įgyvendinant vystymosi politiką.** ES ir jos valstybės narės drauge yra didžiausias pasaulinės paramos vystymuisi subjektas, išleidžiantis 76 mlrd. eurų oficialiai paramai vystymuisi. Nors ES glaudžiai susijusi su pasaulinių pagalbos veiksmingumo kriterijų ir priemonių nustatymu, tai, kad egzistuoja trijų skirtingų rūšių ES pagalba (parama, kurią tiesiogiai teikia Europos Komisija, parama, kurią Komisija teikia netiesiogiai per tarpvyriausybinių Europos plėtros fondą (EDF), net jei jį administruoja ta pati Komisija, ir dvišaliu pagrindu valstybių narių teikiama parama), gali mažinti efektyvumą ir lemti tam tikrą dubliavimąsi. EP moksliniai tyrimai rodo, kad užtikrinus geresnę koordinavimą šioje srityje, visų pirma labiau koordinuojant šalims skiriamas sumas, būtų galima dėl didesnio efektyvumo sutaupyti **9 mlrd.**, įskaitant tiesiogiai sutaupomas lėšas ir geresnius rezultatus paramą gaunančiose šalyse.
- **Geresnė bendra ES piliečių konsulinė apsauga.** Vis daugiau ES piliečių persikelia, keliauja ir dirba už ES ribų. Sutartys suteikia jiems teisę į diplomatinę ir konsulinę apsaugą šalyje, kurioje jų pačių valstybei nėra atstovaujama. Didesnė diplomatinė pagalba tiems piliečiams galėtų būti naudinga ne tik jiems, bet ir siekiant sumažinti nereikalingas išlaidas, atsirandančias dėl pagalbos dubliavimosi. Apskaičiuota, kad ES lygmeniu užtikrinus atitinkamas diplomatinės tarnybas, kurios šiandien veikia administruojamos valstybių narių diplomatinėmis misijomis, būtų galima sutaupyti apie **860 mln.** eurų per metus.
- **Tarptautinės prekybos skatinimas.** Kalbant apie prekes ir paslaugas, ES yra didžiausia pasaulyje prekybos jėga. Padidėjus specializacijai ir produktyvumui, tarptautinė prekyba turėtų padidinti gerovę ir sudaryti sąlygas naudotis ištekliais, kurių ES yra nedaug, taip pat užsienyje gaminamomis technologijomis ir sukuriamomis inovacijomis. Sykiu ES siekia užtikrinti, kad vykdant prekybos politiką būtų laikomasi žmogaus teisių, darbo, aplinkos ir sveikatos bei saugos standartų ir principų. Nors daugiašalės (PPO) ir dvišalės prekybos sistemos yra labai svarbios Sąjungai, pastaruoju metu daugiausia pažangos padaryta dvišalių susitarimų srityje. Europos

Komisija įvertino, kad galima neseniai sudarytų laisvosios prekybos susitarimų su Naująja Zelandija, Australija ir Japonija ekonominė nauda ES ekonomikai sieks nuo 2,1 mlrd. iki 35 mlrd. eurų per metus, ir tikėjosi, kad transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TPIP) nauda sieks apie 68 mlrd. eurų per metus. Remiantis panašumo principu, galima pagrįstai nustatyti ilgalaikę galimą naudą, susijusią su vienu ES laisvosios prekybos susitarimu su didele trečiąja valstybe ar šalių grupe – ji sieks apie **35 mlrd.** eurų per metus.

ES veiksmų nebuvimo kainos apžvalga, 2019–2024 m.

Išsamios galimos ekonominės naudos 50 ES politikos sričių analizės (analizė pateikiama nesutrumpintame tyrimo dokumente) sąrašas

TRADICINĖ BENDROJI RINKA	29
1. Bendrosios prekių rinkos sukūrimas	29
2. Bendrosios paslaugų rinkos sukūrimas	34
3. Vartotojų teisių užtikrinimas	40
4. Bendrojo vartojimo ar dalijimosi ekonomikos skatinimas	44
5. Kova su pelno mokesčio vengimu	48
6. Kova su pridėtinės vertės mokesčio sukčiavimu	52
SKAITMENINĖ EKONOMIKA	55
7. Bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas	55
8. Prieigos prie interneto skatinimas	60
9. Kibernetinis saugumas	66
EKONOMINĖ IR PINIGŲ SĄJUNGA	70
10. Geresnis biudžeto politikos koordinavimas	70
11. Bankų sąjungos sukūrimas	74
12. Bendra indėlių garantijų sistema	78
13. Bendra nedarbo draudimo sistema	82
14. Labiau integruotų kapitalo rinkų kūrimas	86
15. Visos Europos asmeninės pensijos produktas	91

APLINKA, ENERGETIKA IR MOKSLINIAI TYRIMAI	95
16.Klimato kaita	95
17.Griežtesni vandens teisės aktai	102
18.Labiau integruota energijos rinka ir didesnis energijos vartojimo efektyvumas	106
19.Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas	112
20.Robotika ir dirbtinis intelektas	116
TRANSPORTAS IR TURIZMAS	120
21.Bendra Europos transporto erdvė	120
22.Turizmo politikos plėtra	125
23.Sustiprintos keleivių teisės	128
24.Odometro duomenų klastojimas motorinėse transporto priemonėse	131
25.Autonominių transporto priemonių atsakomybės taisyklės ir draudimas	134
SOCIALINĖ EUROPA, UŽIMTUMAS IR SVEIKATA	137
26.Moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimas	137
27.Geresnis darbuotojų informavimas ir konsultavimas	142
28.Nelygybės sveikatos srityje mažinimas	146
29.Socialinės įmonės ir savidraudos draugijos	149
PILIEČIŲ EUROPA	152
30.Laisvas ekonomiškai aktyvių ES piliečių judėjimas	152
31.Kūrybingumas ir kultūrų įvairovė	157
32.Tarpvalstybinė savanoriška veikla	161
33.Vaikų apsauga, šeimos ir nuosavybės ryšiai	164
34.Įmonių steigimas ir judumas	169
35.Teisinis bendradarbiavimas ir ginčų sprendimas civilinėse ir komercinėse bylose	173
36.ES administracinių procedūrų teisė	176

TEISINGUMAS IR VIDAUS REIKALAI.MIGRACIJA IR SIENOS	179
37.Teisėta migracija	179
38.Prieglobsčio politika	183
39.Sienų kontrolė ir vizų politika	186
40.Pilietybė ir gyvenamoji vieta pagal investavimo programas	190
TEISINGUMAS IR VIDAUS REIKALAI.SAUGUMAS IR PAGRINDINĖS TEISĖS	194
41.Kova su smurtu prieš moteris	194
42.Vienodas požiūris ir nediskriminavimas	198
43.Kova su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir kibernetiniais nusikaltimais	202
44.Koordinuoti kovos su terorizmu veiksmai	206
45.Procesinės teisės ir sulaikymo sąlygos	210
46.Duomenų apsauga	214
ES IŠORĖS POLITIKA	218
47.Mažiau dubliavimo, susijusio su saugumo ir gynybos politika	218
48.Geresnis ES paramos teikėjų koordinavimas įgyvendinant vystymosi politiką	225
49.Geresnė bendra ES piliečių konsulinė apsauga	229
50.Tarptautinės prekybos skatinimas	233

Šis dokumentas yra analitinio tyrimo santrauka, kurioje apibendrinami per ilgalaikį projektą atlikti darbai siekiant nustatyti ir išnagrinėti dėl ES veiksmų nebuvimo įvairių sričių politikoje patiriamus nuostolius. Ši koncepcija, kurią pirmiausia panaudojo praėjusio amžiaus devintajame dešimtmetyje Europos Parlamentas, taikoma siekiant kiekybiškai įvertinti, kokia būtų galima nauda šiandieninės Europos ekonomikai įgyvendinant Parlamento pastaruosiu metu palaikomas politines iniciatyvas, pradedant nuo platesnės ir gilesnės bendrosios skaitmeninės rinkos, baigiant geriau koordinuojama valstybių narių ir Europos Sąjungos gynybos ir vystymosi politika ar didesniu bendradarbiavimu siekiant kovoti su pelno mokesčių vengimu. Nauda visų pirma matuojama papildomu BVP arba racialesniu viešųjų išteklių naudojimu.

Remiantis naujausia analize galima teigti, kad Europos (28 ES valstybių narių) ekonomika gali gauti daugiau kaip 2 200 mlrd. eurų naudos, jei Sąjungos institucijos tam tikrose srityse patvirtintų Parlamento remiamas politikos priemonės ir tos priemonės būtų visiškai įgyvendintos per dešimties metų laikotarpį (2019–2029 m.). Tai faktiškai būtų du trilijonai eurų dividendų – ši suma sudarytų apie 14 proc. viso ES BVP (2017 m. ES BVP siekė 15,3 trln. eurų). Šiuo analitiniu tyrimu siekiama prisidėti prie šiuo metu vykstančių diskusijų dėl ateinančio penkerių metų (2019–2024 m.) trukmės institucinio ciklo Europos Sąjungos politikos prioritetų.

Šis dokumentas yra Europos pridėtinės vertės skyriaus leidinys.

EPRS | Europos Parlamento tyrimų tarnyba

Šis dokumentas yra parengtas ir skirtas Europos Parlamento nariams ir darbuotojams kaip informacinė medžiaga, kuri padės jiems vykdyti parlamentinę veiklą. Už šio dokumento turinį atsako tik jo autorius (-iai) ir jame išreikštos nuomonės neturėtų būti laikomos oficialia Europos Parlamento pozicija.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-4681-4
ATSAKOMYBE: 10.2861/244069
CAT: QA-02-19-215-LT-N